

Program för interkulturell integration 2026-2030

Avesta Kommun

Sammanfattning

Avesta kommun ska vara en plats för alla, där vi både gör vår plikt och kräver vår rätt och som människor vill bo och leva i. Alla vi som bor här delar både utmaningar och möjligheter. Varje människa har förutsättningar att utvecklas och finna sammanhang där hon är värdefull. Alla människor har lika värde. Varje invånare i Avesta kommun är viktig för oss.

Många nya kommunmedborgare har kommit de senaste åren, både från utlandet och från andra delar av Sverige. Detta ställer höga krav på Avesta kommuns integration och inkluderingsarbete.

Avestas kommuns integrationsprogram utgår från de fokusområden som fastställts i kommunfullmäktiges Budget 2025 med plan för 2026–2027 (KF § 106).

- Alla medborgare i Avesta kommun ska ha lika möjligheter till arbete, språk och utbildning, hälsa, bostad, social sammanhållning och delaktighet.
- Avesta kommunkoncern ska vara ett föredöme som arbetsgivare, genom att ta tillvara den kompetens och kraft som samtliga kommunens medborgare besitter, så långt det är möjligt.

Ett interkulturellt förhållningssätt beskrivs med utgångspunkt i att alla medborgare i Avesta kommun ska interagera med varandra och samverka utifrån intresse, behov och/eller kompetens, oavsett bakgrund. Målen ska nås, bland annat genom följande strategier:

- I så stor utsträckning som möjligt ta emot och använda sig av olika typer av arbetsmarknadsinsatser i samtliga verksamheter.
- Verka för att främja jämlikhet och motverka all form av segregation
- Verka för att det ska finnas en variation av bostadsformer i enlighet med bostadsförsörjningsprogrammet.
- Verka för och stödja föreningslivet, företagarna och övriga civilsamhället till att ha verksamheter öppna för alla kommunens invånare. Intresseområdet ska vara den gemensamma nämnaren.
- Aktivt, inom varje verksamhet, arbeta mot främlingsfientlighet och rasism.

Kommunens ansvar

En person bosatt i Avesta kommun med erhållet uppehållstillstånd är kommunmedborgare. De första 24 månaderna efter erhållet uppehållstillstånd faller de flesta nyanlända in under etableringsprogrammet¹. Arbetsförmedlingen har det samordnande ansvaret för upprättandet av en individuell handlingsplan² och försörjning sker genom Försäkringskassan.

Inom etableringstiden³ finns delar som Avesta kommuns olika förvaltningar ansvarar för:

- Samhällsorientering
- Svenska för invandrare (SFI)
- Information/samhällsvägledning
- Skola och barnomsorg
- Försörjningsstöd för de som inte innefattas av Etableringsprogrammet
- Handläggning och utbetalning av ekonomiskt bistånd till de som ännu inte fått etableringsersättning men erhållit uppehållstillstånd.
- Sociala insatser
- Kommunen har ett särskilt ansvar för asylsökande ensamkommande flyktingbarn samt ensamkommande barn med uppehållstillstånd.

Migrationsverket ansvarar för asylsökande som är bosatta i Avesta kommun. Asylsökande barn har rätt till allmän förskola på samma villkor som alla andra barn i Sverige. Barn som är asylsökande har ingen skolplikt men har rätt att gå i skola från och med höstterminen det år de fyller sex år. Rätten till skolgång gäller också till gymnasiet och även om den asylsökande fyllt 18 år har hen rätt att avsluta sin utbildning.

Kommunen ansvarar för att ge asylsökande barn som bor i kommunen möjlighet att gå i skolan på samma villkor som andra barn i kommunen.

Kommuner får schablonbidrag via Migrationsverket som ska täcka kostnaderna för asylsökande barn och ungdomars skolgång.

Utöver ovan lagstadgade ansvar så är Avesta kommun också ansvarig för integration gällande social samhörighet och alla kommunmedborgares rätt att känna sig delaktiga i kommunens demokratiska process, oavsett bakgrund.

¹ Etableringsprogrammet omfattar nyanlända invandrare i arbetsför ålder (20–64 år) med uppehållstillstånd som flykting eller skyddsbehövande. Lagen omfattar även anhörig till flykting eller skyddsbehövande med uppehållstillstånd. Etableringsprogrammet syftar till att snabba på nyanländas väg till arbete eller studier.

² Maximalt 24 månader inom en period på 36 månader räknat från den tidpunkt personen fick sitt personnummer.

³ Se mer information om LMA på Migrationsverkets webbplats.

Interkulturell integration /förhållningssätt

Ett interkulturellt förhållningssätt innebär att kommunens medborgare med olika bakgrunder inte ska leva parallellt med varandra i ett mångkulturellt samhälle, utan interagera med varandra och ha utbyte av varandras olikheter och se likheter genom att samverka utifrån kompetens, intresse och/eller behov.

Syfte

Programmet beskriver de kommunövergripande mål som Avesta kommun har med integration samt strategier för hur målen ska nås. Programmet utgår från Agenda 2030. Detta för att bidra och underlätta till samverkan samt täcka de områden där arbete med integration krävs.

Fokusområdena för *Agenda 2030 med applicering för Avesta* och således även för programmet är:

- ✓ Ett växande Avesta
- ✓ Ett hållbart Avesta
- ✓ Ett lärande Avesta
- ✓ Ett kulturellt levande Avesta
- ✓ Ett tryggt Avesta
- ✓ Ett socialt Avesta

En lyckad integration är beroende av individens eget ansvar och motivation, men också av en god samverkan inom kommunen och mellan ansvariga myndigheter. Detta genom att ge individen förutsättningar att försörja sig själv och bli delaktig i det svenska samhället och i synnerhet delaktig i Avesta kommun.

Programmet gör ingen åtskillnad mellan Avestas kommunmedborgares ursprung; det vill säga om bakgrunden är som flykting, annan invandrare, inflyttad från annan svensk kommun eller Avestafödda kommunmedborgare. Samhällets generella välfärdspolitik gäller, lika för alla medborgare i Avesta kommun. Detta ställer krav på att Avesta kommunkoncern är organiserad så, att vi kan ta tillvara medborgarnas kompetens, kraft och olika behov, oavsett bakgrund och ursprung. Avesta kommuns program för integration omfattar därmed samtliga medborgare i Avesta kommun.

Mål för integration i Avesta kommun

Avesta kommuns övergripande, integrationspolitiska, mål är att skapa en långsiktig och hållbar utveckling för alla, oavsett bakgrund.

- Alla medborgare i Avesta kommun ska ha lika möjligheter till arbete, språk och utbildning, hälsa, bostad, social sammanhållning och delaktighet. Kompetens, intresse och/eller behov ska vara den gemensamma nämnaren.
- Avesta kommunkoncern ska vara ett föredöme som arbetsgivare, genom att ta tillvara den kompetens och kraft som samtliga kommunens medborgare besitter, så långt det är möjligt.
- Avesta kommunkoncern ska arbeta tvärssektoriellt med strategiska, integrationspolitiska, frågor.

Strategisk organisation, placering på bildningsförvaltningen.

- Integrationsenheten är placerad på bildningsförvaltningen/Vuxenutbildning och integrationsenheten.
- Integrationsenheten samarbetar direkt med interna och externa aktörer/myndigheter.
- Integrationsenheten arbetar med utgångspunkt från kommunens övergripande Program för interkulturell integration samt enhetens verksamhetsplan för "Vuxenutbildningen och integrationsenheten".
- I enhetens arbete ingår att nätverka aktivt med regionala och nationella aktörer för erfarenhetsutbyte, informationsinhämtning och samverkan
- I samtliga kommunövergripande, strategiska, integrationsfrågor arbetar Integrationsenheten tvärssektoriellt, såväl internt som externt.
- Integrationsenheten ansvarar för att ge nyanlända samhällsinformation enskilt och i grupp.
- Det är till Integrationsenheten nyanlända vänder sig för att vid behov ansöka om kompletterande ekonomiskt stöd.

Mottagningsansvar

Vuxenutbildning och Integrationsenheten har ett mottagningsansvar för nyanlända som folkbokförs sig i Avesta kommun samt för ukrainare som kommer till Sverige utifrån massflyktsdirektivet. Schablonersättningen stäms av mot Migrationsverkets rapporter och eventuella medborgare kontaktas då det inte funnits en tidigare kontakt. Nyanlända får information om hur det är att bo och leva i Sverige och Avesta samt samhällsinformation vid enskilda möten med handläggare. Informationen ges vid behov med hjälp av tolk. Efter första mötet med klienten sker fortsatt samhällsinformation genom enskilda möten och som gruppinformation. Samtliga nyanlända erbjuds samhällsorientering på sitt modersmål eller via tolk enligt "Plan för samhällsorientering i Avesta kommun".

Vuxenutbildning och Integrationsenheten arbetar för klientens eget engagemang genom att uppmuntra till självständighet och självförsörjning. Handläggare betonar uppmuntran till språkträning, till exempel genom att ge information om verksamheter och digitala verktyg där klienten kan lära sig svenska. Nyanlända träffar även studie- och yrkesvägledare för att göra en studieplan för sin etablering i Sverige och bland annat börja med SFI – Svenska för invandrare.

God och jämlik hälsa

Rätten till hälsa och välbefinnande är en grundläggande mänsklig rättighet. Enligt WHO innebär det inte bara frånvaro av sjukdom, utan ett tillstånd av fullständigt fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande. God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Människors hälsa påverkas av ekonomiska, ekologiska och sociala faktorer.

Social sammanhållning och delaktighet

Integration och inkludering berör två parter, de som kommit nya till platsen och de som redan fanns där när de nya anlände. De som kommer nya behöver stöd att fungera socialt och praktiskt i samhället. Vuxenutbildningen och Integrationsenheten erbjuder "Samhällsorientering" i samverkan med polis, räddningstjänst, primärvården, socialtjänsten, Arbetsförmedlingen med flera aktörer. Samhällsorienteringen har mycket gott resultat och är uppskattade av deltagarna. Annan resultatgivande tvärssektoriell samverkan är gemensamma möten med olika samfund. Vid dessa möten tas samhällsaktuella teman upp och diskuteras tillsammans. Exempel på teman har varit med utgångspunkt på "För våra barns bästa". Ytterligare en uppskattad och välbesökt insats är "Kvinnor

möts i Avesta”, en frivillig mötesplats för kvinnor i Avesta med stort antal deltagande.

En väg till ökad social sammanhållning och delaktighet går genom fortsatt god samverkan med den ideella sektorn och kommunens olika föreningar. I idrottsföreningar, samfund, kyrkor och andra organisationer uppstår mötesplatser där inkludering sker och vänskapsband knyts. En trygg intressegemenskap öppnar för en ömsesidig förståelse, den skapar kontaktnät och underlättar vägen in i samhället.

Arbete

Framtidens kompetensförsörjning är en utmaning i Avesta kommun, den inrikes födda befolkningen blir allt äldre och allt fler, samtidigt som allt färre ska försörja dessa. Redan idag har vi svårt att hitta rätt kompetens i rätt tid till rätt plats. Konkurrensen om arbetskraften inom i princip hela arbetsmarknaden kommer att tillta ytterligare. Här är de utrikesfödda en stor resurs och det är av största vikt att ta tillvara denna och skapa förutsättningar för dessa att komma in på arbetsmarknaden. Fortfarande är antalet utrikesfödda som får försörjningsstöd tämligen stort, vilket visar att det ännu finns mycket kvar att göra för att fler ska komma i egen försörjning.

Språk och utbildning

Arbetsmarknadens stora utmaning är att många arbetsgivare har svårt att hitta arbetskraft med rätt kompetens. De senaste åren har vuxenutbildningen fått en alltmer framträdande roll för kompetensförsörjningen och olika målgruppers etablering på den svenska arbetsmarknaden.

Vuxenutbildningen och Integrationsenheten arbetar för att fler individer genom utbildning ska nå en egen försörjning och därmed även bidra till kompetensförsörjning till arbetsgivare i Avesta kommun. Målet är att få fler att bygga på sin kompetens och bli anställningsbara genom utbildning till ett yrke som efterfrågas av olika arbetsgivare i Avesta kommun.

Från och med 2025 har planering och dimensionering tillämpats utifrån de nya lagkraven för en förbättrad regional kompetensförsörjning till välfärd och näringsliv samt för etableringen på arbetsmarknaden.

Studie- och yrkesvägledning mot arbetsmarknadens behov är betydelsefull för att utveckla god valkompetens hos individer inför utbildning. Vuxenutbildningen består av fem delar; Komvux i svenska för invandrare (SFI), Komvux på grundläggande nivå, Komvux på gymnasial nivå, Komvux som anpassad utbildning på grundläggande nivå och Komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

Det svenska språket är en viktig faktor för att kunna fungera på ett bra sätt i arbetslivet, något som poängteras i de verksamheter där nyanlända i kommunen har olika former av anställningar eller praktik. Från och med hösten 2026 drivs SFI i egen kommunal regi vilket möjliggör särskild satsning på språkutvecklande arbetssätt. Det övergripande målet är att utveckla hållbara och arbetsmarknadsnära etableringsmodeller för nyanlända som stärker deras språkprogression, delaktighet och möjligheter till etablering på arbetsmarknaden. Den individanpassade och arbetsmarknadsnära SFI förväntas skapa bättre förutsättningar att utveckla svenska språket, kännedom om och kunskap om svenskt arbetsliv, studier och samhälle.

Satsningen förväntas även bidra till:

- ✓ ökat deltagande och stärkt motivation i etableringsinsatser och arbetslivsnära aktiviteter
- ✓ förbättrad funktionell språkförmåga i vardags- och arbetslivssituationer.
- ✓ stärkt självständighet och ökad delaktighet i samhällslivet.
- ✓ ökad kunskap om arbetsmarknaden och vägar till arbete eller utbildning.
- ✓ förbättrade möjligheter till praktik, arbete och yrkesutbildning.
- ✓ minskad risk för långvarigt utanförskap och beroende av försörjningsstöd.

Satsningen genomförs i samverkan inom VISAN (Vuxenutbildning, Integration, Socialtjänst, Arbetsförmedling och Näringsliv/Tillväxt).

Bilaga 1 Statistik flyktingmottagande

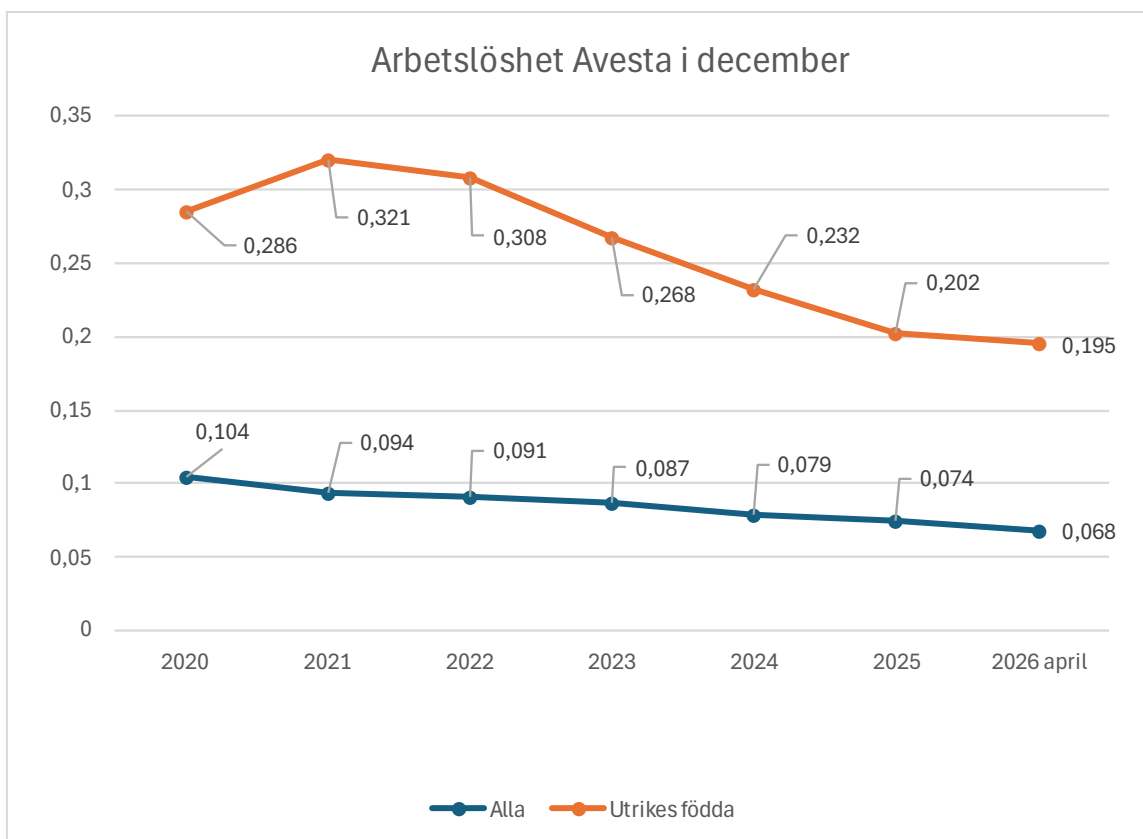
Arbetslöshet Avesta	Dec 2016	April 2026	2016 - 2026
Alla arbetslösa	13,6%	6,8%	-6,8%
Arbetslösa utrikes födda	57,4%	19,5%	-37,9%

Arbetslöshet Dalarna

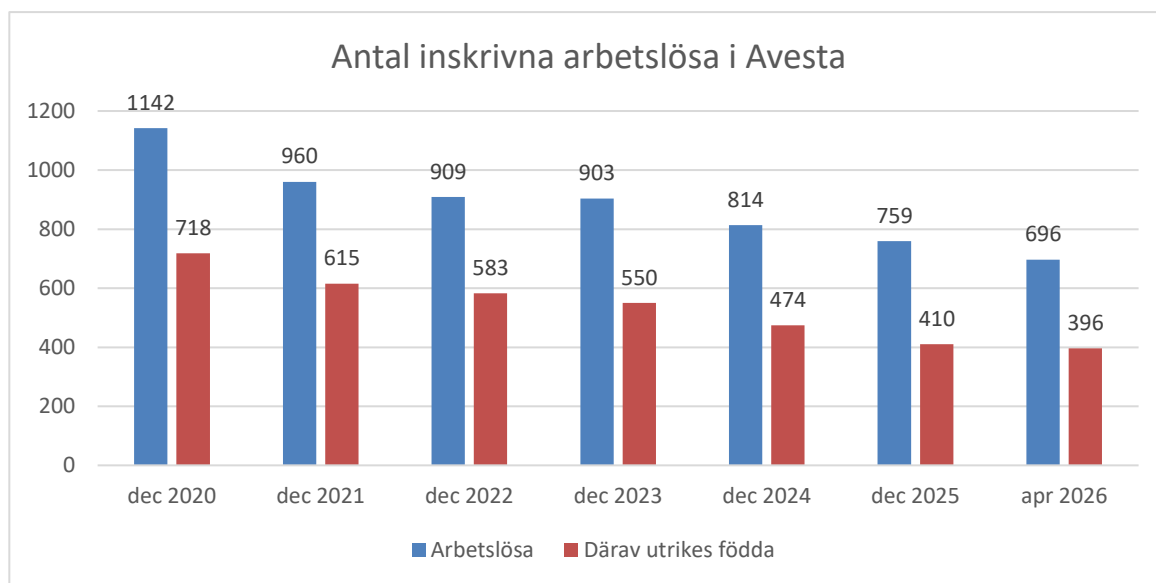
Alla arbetslösa	7,6%	4,9%	-2,7%
Arbetslösa utrikes födda	35,6%	13,8%	-21,8%

Arbetslösa riket

Alla arbetslösa	7,8%	6,5%	-1,3%
Arbetslösa utrikes födda	22,8%	13,8%	-9,0%

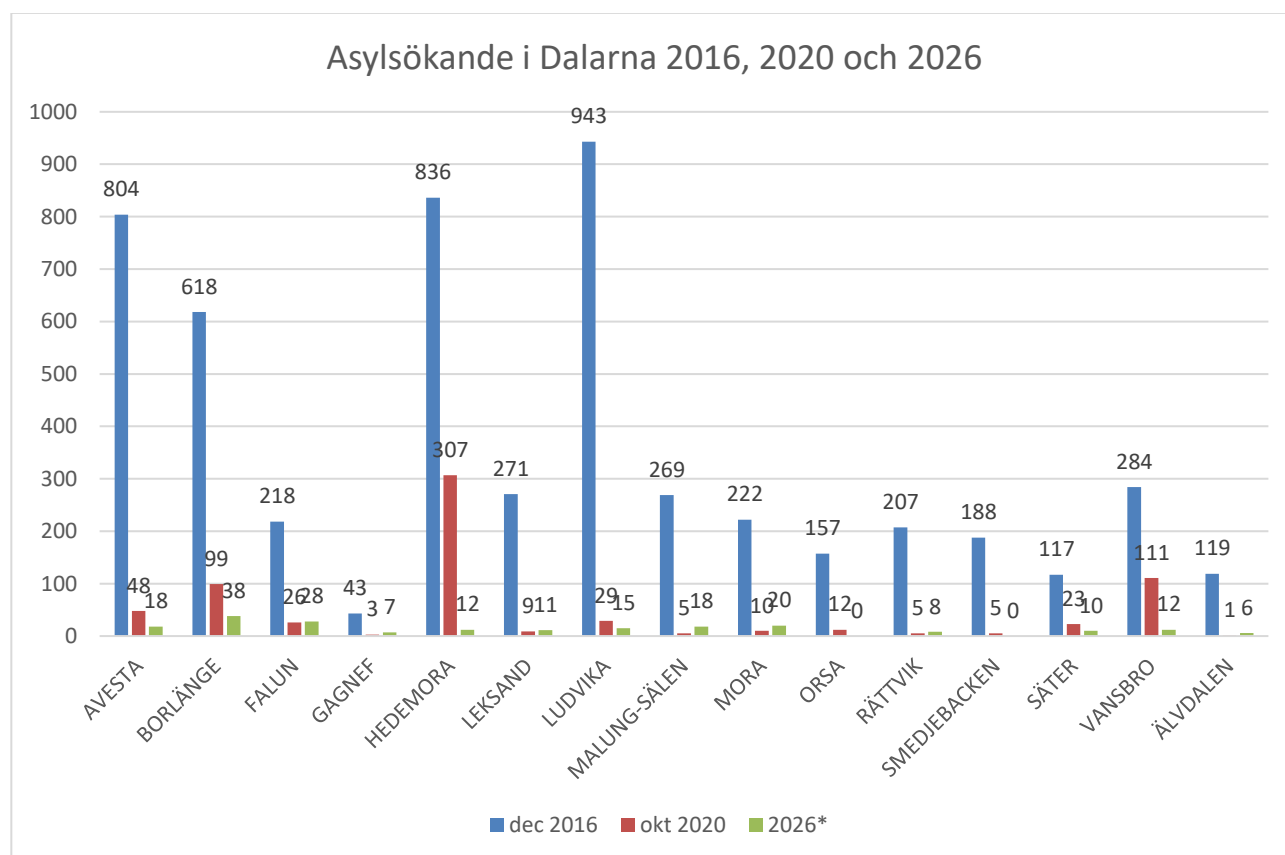
År	Arbetslösa	Därav utrikes födda
dec 2020	1142	718
dec 2021	960	615
dec 2022	909	583
dec 2023	903	550
dec 2024	814	474
dec 2025	759	410
apr 2026	696	396

Asylsökande

	dec-16	okt-20	2026*
AVESTA	804	48	18
BORLÄNGE	618	99	38
FALUN	218	26	28
GAGNEF	43	3	7
HEDEMORA	836	307	12
LEKSAND	271	9	11
LUDVIKA	943	29	15
MALUNG-SÄLEN	269	5	18
MORA	222	10	20
ORSA	157	12	0
RÄTTVIK	207	5	8
SMEDJEBACKEN	188	5	0
SÄTER	117	23	10
VANSBRO	284	111	12
ÄLVDALEN	119	1	6

*Inskrivna personer i Migrationsverkets mottagningssystem maj 2026

Kommunmottagna

	2016	2019	2025
AVESTA	521	92	18
BORLÄNGE	436	174	42
LUDVIKA	340	125	14
FALUN	333	157	51
LEKSAND	253	27	12
HEDEMORA	236	53	16
MORA	130	66	12
MALUNG-SÄLEN	103	46	13
VANSBRO	85	32	0
SMEDJEBACKEN	84	30	14
ORSA	70	23	0
RÄTTVIK	59	31	10
GAGNEF	57	30	11
SÄTER	53	28	16
ÄLVDALEN	37	15	12

